

CBE, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht

College van Beroep voor de Examens
ex artikel 7.60 van de Wet op het hoger
onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

Bezoekadres
Heidelberglaan 8, Utrecht

UITSPRAAK

Ons kenmerk	CBE/K20 04 042
Telefoon	030 253 30 75
Fax	030 253 77 70
E-mail	cbe.jz@uu.nl
Website	www.uu.nl
Datum	30 juli 2020
Onderwerp	Beroep [appellante]

Het College van beroep voor de examens van de Universiteit Utrecht (hierna: het College) heeft de volgende uitspraak gedaan op het beroep van:

[appellante], hierna appellante,

tegen

[examencommissie] BA Geschiedenis en Kunstgeschiedenis, hierna verweerster.

I. Ontstaan en loop van het geding

Appellante heeft op 30 april 2020 een beroepschrift ingediend tegen de beslissing van verweerster van 30 april 2020 inzake plagiaat waarbij verweerster heeft besloten tot oplegging van de volgende sancties: opname van een berisping in het dossier van appellante, alsmede ongeldigverklaring en verbod op herkansing van het onderhavige tentamen.

Op 1 mei 2020 is het beroepschrift doorgezonden aan de voorzitter van de examencommissie met het verzoek om in overleg met betrokkenen na te gaan of een minnelijke schikking mogelijk is en het resultaat van dat overleg uiterlijk binnen drie weken schriftelijk mee te delen aan het College. Een minnelijke schikking is niet tot stand gekomen en op 19 mei 2020 ontving het College het verweerschrift.

Het beroep is in verband met Corona niet behandeld in een openbare zitting van het College. Partijen hebben uit de mogelijke opties ter vervanging van een fysieke openbare zitting, gekozen voor een extra schriftelijke ronde. Op 23 juni 2020 heeft appellante haar reactie op het verweerschrift toegezonden. Op 25 juni 2020 heeft het College een reactie hierop ontvangen van verweerster.

II. Motivering

Het beroep is gericht tegen de beslissing van verweerster dat appellante tijdens een tentamen plagiaat heeft gepleegd en daarom een berisping in haar dossier heeft laten opnemen en het ingeleverde tentamen ongeldig heeft verklaard en niet herkansbaar.

Standpunten partijen

Door appellante is onder meer het volgende naar voren gebracht.

Appellante is van mening dat de overeenkomsten tussen de haar antwoorden en die van de twee medestudenten, op toeval berusten en niet op samenwerking met deze medestudenten. De oorzaak van de overeenkomsten is volgens haar dat zij een uitgebreide samenvatting heeft gemaakt en collegeaantekeningen, die zij heeft gedeeld met de medestudenten. Zij heeft hiervan niet gebruik gemaakt tijdens het tentamen. Andere factoren die bijgedragen kunnen hebben aan de overeenkomsten zijn dat zij voor het tentamen in een studiegroep gediscussieerd hebben over de leerstof. Bovendien heeft appellante, samen met andere studenten, in het kader van de opleiding geleerd op een bepaalde manier antwoorden te formuleren in eenzelfde volgorde: 1 een deel van de vraag herhalen, 2 de bron beschrijven, 3 context geven en 4 conclusies trekken. Ook wordt een bepaald taalgebruik van studenten verwacht, passend bij het studieniveau. Appellante en haar medestudenten hebben allemaal dezelfde vraag gekregen en moesten binnen de beschikbare tijd antwoord geven met dezelfde leerstof als uitgangspunt. Zij hebben dan ook de meeste elementen van het juiste antwoord benoemd. Dit antwoord staat niet letterlijk in de samenvatting maar ze gebruikten dezelfde basis voor het studeren. De kern staat wel in de samenvatting en hoorcollegeaantekeningen. Dit gecombineerd met de aangeleerde manier van antwoorden is volgens appellante de oorzaak voor de overeenkomsten in de antwoorden.

Het argument van verweerster over idiosyncratisch taalgebruik in de antwoorden vindt zij niet geldig omdat dit taalgebruik in al haar werk gedurende haar studie is terug te vinden en ook een logische manier van argumenteren is. Verder heeft appellante aangegeven waar haar antwoorden terug te vinden zijn in de hoorcollegeaantekeningen en samenvatting en geeft uitleg waarom dit voldoende verklaring kan zijn voor de overeenkomsten. Appellante heeft tenslotte aangevoerd dat het voor haar onmogelijk is om bewijs te leveren dat er geen samenwerking heeft plaatsgevonden ten tijde van het tentamen, zoals haar door verweerster wordt gevraagd.

Door verweerster is onder meer het volgende naar voren gebracht.

Een goed antwoord van meerdere studenten kan inhoudelijk op elkaar lijken. De geconstateerde overeenkomsten tussen de antwoorden van appellante en twee andere studenten betreft evenwel niet de inhoud, maar structurele elementen, zoals de woordkeuze, zinsopbouw en zinsvolgorde. De examencommissie acht het volstrekt onaannemelijk dat deze overeenkomsten op toeval berusten, zeker omdat het niet één maar een hele reeks van overeenkomsten betreft.

Verweerster heeft de samenvatting die appellante heeft aangeleverd grondig bestudeerd, met als uitkomst dat er geen enkele passage te vinden is die lijkt op de antwoorden in het tentamen. Het argument van appellante is bovendien tegenstrijdig met wat zij in een eerdere verklaring schrijft, namelijk dat zij de samenvatting niet voorhanden heeft gehad tijdens het tentamen. Dat zou betekenen dat alle drie de studenten de samenvatting en/of collegeaantekeningen woordelijk uit het hoofd zouden kennen om deze overeenkomstige antwoorden te kunnen verklaren en dat acht verweerster volstrekt onaannemelijk.

Verweerster heeft, toen appellante aangaf dat de gedeelde collegeaantekeningen mogelijk voor de overeenkomsten hadden gezorgd, opnieuw onderzoek gedaan. De uitkomst van dat onderzoek was dat met betrekking tot het antwoord op vraag 6b van het tentamen Introductie van de Geschiedenis van de Oudheid, verweerster delen uit het collegedictaat herkende die deels terugkeerden in het antwoord. Echter, de volgorde van de zinnen in het collegedictaat verschilde met die in de antwoorden van het tentamen. Ook de opbouw van de zinnen en de woordkeuze in het collegedictaat zijn anders – waar er juist wel opvallende overeenkomsten zijn tussen de antwoorden in de bewuste tentamens. Op grond hiervan concludeerde verweerster dat het collegedictaat wellicht een rol heeft gespeeld in het beantwoorden van de vraag, maar dat dit antwoord vervolgens ook gedeeld is met de anderen. De kans dat de drie studenten alle drie op basis van dezelfde colleges, verwerkt in een door de studenten gedeeld dictaat, niet alleen tot een identieke maar van het collegedictaat afwijkende volgorde van tekstelementen zijn gekomen maar ook identieke parafrases van zinsdelen uit het collegedictaat hebben gegeven, acht verweerster uitgesloten. Van de antwoorden op vraag 6c, waarin opnieuw sterke structurele overeenkomsten met de antwoorden van twee andere studenten zijn gevonden, is in de collegeaantekeningen nagenoeg niets te vinden. Verweerster volgt niet de stelling van appellante dat de opeenvolging van gelijkenissen terug te brengen is tot het gedeelde collegedictaat, zeker nu van deze stukken tijdens het tentamen geen gebruik gemaakt mocht worden.

Overwegingen College

Het College overweegt naar aanleiding van het beroepschrift en hetgeen in de nadien ingebrachte stukken naar voren is gekomen, het volgende.

In artikel 5.15 van de Onderwijs- en examenregeling 2019-2020 van de bacheloropleidingen faculteit Geesteswetenschappen (OER) is over fraude en plagiaat bepaald:

“1. Onder fraude en plagiaat wordt verstaan: het handelen of nalaten van een student waardoor een juist oordeel over de kennis, inzicht en vaardigheden van de student geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt.

Onder fraude valt onder meer:

- tijdens de toets spieken. Degene die gelegenheid biedt tot spieken is medeplichtig aan fraude;
- tijdens de toets in het bezit zijn (d.w.z. bij zich hebben) van hulpmiddelen (voorgeprogrammeerde rekenmachine, mobiele telefoon, smartwatch, smartglasses, boeken, syllabi, aantekeningen etc.) waarvan de raadpleging niet uitdrukkelijk is toegestaan;
- door anderen laten maken van (delen van) een toets of studieopdracht en het voordoen als eigen werk;
- zich voor de datum of het tijdstip waarop de toets zal plaatsvinden, in het bezit stellen van de vragen, opgaven of antwoorden van de desbetreffende toets;
- fingeren van enquête- of interview-antwoorden of onderzoeksgegevens;
- het onterecht (laten) aftekenen van presentielijsten.

Van plagiaat is sprake bij het in een scriptie of ander werkstuk gegevens of tekstgedeelten van anderen/ eigen werk overnemen zonder bronvermelding. Onder plagiaat valt onder meer:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën en digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van teksten van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften en

encyclopedieën zonder aanhalingstekens en verwijzing;

- het opnemen van een vertaling van bovengenoemde teksten zonder aanhalingstekens en verwijzing;

- het parafraseren van bovengenoemde teksten zonder (deugdelijke) verwijzing: parafrasen moeten als zodanig gemarkeerd zijn (door de tekst uitdrukkelijk te verbinden met de oorspronkelijke auteur in tekst of noot), zodat niet de indruk wordt gewekt dat het gaat om eigen gedachtegoed van de student;

- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en dit zodoende laten doorgaan voor eigen werk;

- het zonder bronvermelding opnieuw inleveren van eerder door de student gemaakt eigen werk en dit laten doorgaan voor in het kader van de cursus vervaardigd oorspronkelijk werk, tenzij dit in de cursus of door de docent uitdrukkelijk is toegestaan;

- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;

- ook wanneer in een gezamenlijk werkstuk door een van de auteurs plagiaat wordt gepleegd, zijn de andere auteurs medeplichtig aan plagiaat, indien zij hadden kunnen of moeten weten dat de ander plagiaat pleegde;

- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

De faculteit draagt er zorg voor dat studenten op de hoogte worden gebracht van de principes van wetenschapsbeoefening en van wat als fraude en plagiaat wordt aangemerkt.

2. a. Wanneer fraude of plagiaat wordt geconstateerd of vermoed, deelt de examinator dit schriftelijk mee aan de student en aan de examencommissie.

b. De examencommissie stelt de student in de gelegenheid:

- o schriftelijk daarop te reageren, binnen een termijn van 10 werkdagen*
- o te worden gehoord.*

3. De examencommissie stelt vast of er sprake is van fraude of plagiaat en deelt de student schriftelijk haar besluit en de sancties conform het bepaalde in het vierde lid mede, onder vermelding van de beroepsmogelijkheid bij het College van beroep voor de examens.

4. Fraude en plagiaat wordt door de examencommissie als volgt bestraft:

a. In ieder geval:

- o ongedig verklaren van het ingeleverde werkstuk of toets;*
- o berisping, die aangetekend wordt in OSIRIS.*

b. En eventueel voorts, afhankelijk van aard en omvang van de fraude of plagiaat, en van de studiefase van de student, één of meer van de volgende sancties:

- o verwijderen uit de cursus;*
- o het niet meer in aanmerking komen voor een positief judicium (cum laude) als bedoeld in art. 6.2;*

o uitsluiting van deelname aan toetsen die behoren bij de betreffende cursus voor het lopende academisch jaar, dan wel voor een periode van 12 maanden;

o volledige uitsluiting van deelname aan alle toetsen voor een periode van 12 maanden.

c. Indien de student reeds eerder een berisping heeft gekregen:

volledige uitsluiting van deelname aan alle toetsen voor een periode van 12 maanden en het advies de opleiding te verlaten.

d. Bij zeer ernstige en/of herhaalde fraude of plagiaat kan de examencommissie het college van bestuur voorstellen de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief te beëindigen.

5. Als de examencommissie vaststelt dat er sprake is van grootschalige of georganiseerde fraude en/of plagiaat, welke van een omvang is dat het de toetsresultaten in hun geheel zal beïnvloeden, beslist de examencommissie onverwijld dat de desbetreffende toetsongeldig is en dat alle deelnemers op korte termijn de hele toets moeten overdoen. De datum waarop het

tentamen moet worden overgedaan, ligt uiterlijk tien werkdagen na vaststellen van de fraude, zodat de deelnemers nog baat hebben bij hun voorbereiding voor de toets."

De vraag die voor het College ter beantwoording voorligt, is of het bestreden besluit, waarbij appellante van plagiaat wordt beticht en haar om die reden sancties zijn opgelegd, op een deugdelijke feitelijke grondslag is gebaseerd.

Onder verwijzing naar haar eerdere uitspraak CBE/K11 08 035 (www.uu.nl/cbe), overweegt het College als volgt:

Nu het gaat om de oplegging van een sanctie dient een zodanig besluit naar het oordeel van het College te zijn gebaseerd op een vaststelling van feiten die de conclusie dat er is gefraudeerd moeten kunnen dragen. Dit betekent niet dat fraude onomstotelijk moet worden bewezen, maar de feiten op grond waarvan fraude wordt aangenomen moeten genoegzaam eenduidig en draagkrachtig zijn.

Appellante heeft in hoofdzaak aangevoerd dat de overeenkomsten tussen haar antwoorden en die van haar studiegenoten op toeval berusten. Verweerster heeft aangevoerd dat dit zeer onaannemelijk is aangezien het structurele elementen betreft die overeenkomen, zoals de woordkeuze, zinsopbouw en zinsvolgorde, en voorts omdat het niet één maar een reeks van overeenkomsten betreft. Hoewel het College met verweerster van oordeel is dat hetgeen verweerster heeft geconstateerd een redelijk vermoeden van fraude oplevert, mist het College een voldoende draagkrachtige nadere onderbouwing van de vermoede fraude. Verweerster volstaat met de constatering van het redelijke vermoeden van fraude en vraagt appellante dit vermoeden te weerleggen. Het had evenwel op de weg van verweerster gelegen om de vermoedens te onderbouwen door middel van nader onderzoek. In dit verband moet dan vooral gedacht worden aan het in breder verband onderzoeken en inzichtelijk maken van de mate waarin de bestreden overeenkomende antwoorden afwijken van de antwoorden van andere studenten waarbij wordt ingegaan op de woordkeuze/taalgebruik, zinsopbouw en zinsvolgorde. Zeker bij juiste antwoorden, kan het immers zo zijn dat meerdere andere studenten gelijksoortige antwoorden hebben gegeven. Daarbij is van belang dat enkel verweerster toegang heeft tot de desbetreffende gegevens. Het College signaleert dat verweerster wel melding maakt van het feit dat tijdens het gesprek met appellante op 30 april jl., zij is gewezen op de kennelijk afwijkende antwoorden van andere studenten, een en ander is evenwel niet in de beslissing uitgewerkt.

Gelet op hetgeen hierboven is overwogen over de voorliggende onderbouwing van het besluit tot het opleggen van een sanctie wegens geconstateerde fraude, komt het College tot het oordeel dat het besluit vernietigd dient te worden wegens het ontbreken van een voldoende draagkrachtige motivering.

Derhalve moet worden beslist als volgt.

III . Uitspraak

Het College, recht doende,

- I. Verklaart het beroep van appellante gegrond.
- II. Vernietigt het besluit van verweerster van 30 april 2020.

- III. Draagt verweerster op om met inachtneming van de overwegingen van het College in beginsel uiterlijk binnen twee weken na verzending van deze uitspraak een nieuwe beslissing te nemen, eventueel in verband met de zomervakantie met twee weken te verlengen;
- IV. Bepaalt dat deze uitspraak in afschrift wordt verzonden aan partijen, aan het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht, en het bestuur van faculteit Geesteswetenschappen en verkrijgbaar wordt gesteld voor belangstellenden.

Aldus vastgesteld te Utrecht door mr. P.M.E. Bernini, voorzitter, prof. dr. J.J.S. Dubas, J.M. Zandgrond, leden, in tegenwoordigheid van X.L. Westenburg LLB, secretaris, en bekend gemaakt op 30 juli 2020.

Was getekend,

X.L. Westenburg LLB,
secretaris

mr. P.M.E. Bernini,
voorzitter

Als u het niet eens bent met deze uitspraak, kunt u binnen 6 weken na de verzenddatum van deze uitspraak beroep instellen bij het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs. Alle informatie daarover vindt u op de website www.cbho.nl. Aan het instellen van beroep zijn kosten verbonden.